

XÂY DỰNG MÔ HÌNH VÀ TỔ CHỨC PHÁT TRIỂN CHƯƠNG TRÌNH GIÁO DỤC NHÀ TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG THEO TIẾP CẬN PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC HỌC SINH

THÁI VĂN THÀNH - Trường Đại học Vinh

Email: thaivanthanhhdhv@yahoo.com

NGUYỄN THỊ KIM CHI - Sở Giáo dục và Đào tạo Nghệ An

Email: chintk@nghean.edu.vn

Tóm tắt: Phát triển chương trình giáo dục nhà trường là một nhiệm vụ trọng tâm của các trường phổ thông trong bối cảnh hiện nay. Đây là một trong những nhiệm vụ mới và rất khó. Vì vậy, để quản lý phát triển chương trình giáo dục nhà trường có hiệu quả, đòi hỏi phải xây dựng mô hình và tổ chức phát triển chương trình theo quy trình tối ưu. Đồng thời, cần phát huy vai trò của cán bộ quản lý, giáo viên trong nhà trường và sự tham gia, hỗ trợ tích cực của cha mẹ học sinh, chính quyền, xã hội và các bên liên quan. Tác giả bài viết phân tích: 1/ Mô hình quản lý phát triển chương trình giáo dục nhà trường trung học phổ thông theo định hướng phát triển năng lực học sinh; 2/ Tổ chức phát triển chương trình giáo dục nhà trường trung học phổ thông theo quy trình phù hợp với đặc trưng phát triển chương trình giáo dục nhà trường trung học phổ thông; 3/ Chỉ đạo tổ chuyên môn phát triển chương trình giáo dục nhà trường trung học phổ thông theo định hướng phát triển năng lực học sinh.

Từ khóa: Mô hình; phát triển chương trình; chương trình giáo dục nhà trường; trung học phổ thông; năng lực.

(Nhận bài ngày 22/6/2017; Nhận kết quả phản biện và chỉnh sửa ngày 04/7/2017; Duyệt đăng ngày 25/7/2017).

1. Đặt vấn đề

Thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04 tháng 11 năm 2013 Hội nghị lần thứ tám Ban Chấp hành Trung ương khóa XI về Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo (GD&ĐT), đáp ứng yêu cầu công nghiệp hoá, hiện đại hoá trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế; Nghị quyết Số 88/2014/QH13 của Quốc hội về Đổi mới chương trình (CT), sách giáo khoa giáo dục phổ thông (GDPT), Bộ GD&ĐT đã tiến hành xây dựng CT GDPT mới. Từ năm học 2018 - 2019, bắt đầu triển khai áp dụng CT GDPT và sách giáo khoa mới theo hình thức cuốn chiếu đối với mỗi cấp Tiểu học, Trung học cơ sở và Trung học phổ thông (THPT). CT phổ thông được xây dựng bảo đảm định hướng thống nhất và những nội dung giáo dục cốt lõi, bắt buộc đối với học sinh (HS) toàn quốc, đồng thời trao quyền chủ động cũng như trách nhiệm cho địa phương và nhà trường trong việc lựa chọn, bổ sung một số nội dung giáo dục và triển khai kế hoạch giáo dục phù hợp với đối tượng giáo dục và điều kiện của địa phương, của cơ sở giáo dục, góp phần bảo đảm kết nối hoạt động của nhà trường với gia đình, chính quyền và xã hội. Vì vậy, việc phát triển CT giáo dục nhà trường THPT đòi hỏi cán bộ quản lý, giáo viên (GV) phải chủ động, linh hoạt, vận dụng sáng tạo CT quốc gia, CT địa phương cho phù hợp với đặc điểm HS và điều kiện, bản sắc riêng của từng nhà trường nhằm đáp ứng yêu cầu phát triển các phẩm chất,

năng lực của người học, thực hiện có hiệu quả mục tiêu giáo dục của cấp học, góp phần thực hiện thắng lợi sự nghiệp đổi mới căn bản, toàn diện GD&ĐT.

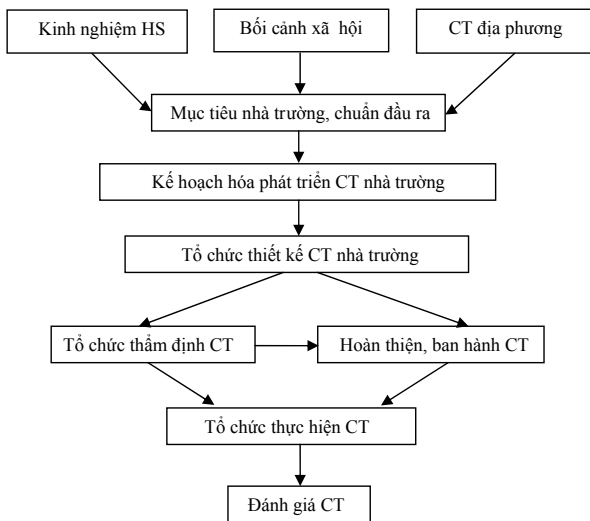
Do vậy, nhà trường phổ thông cần phải nhanh chóng, chủ động xây dựng mô hình và tổ chức phát triển CT nhà trường trên cơ sở đề cao vai trò chủ động, sáng tạo và những ý tưởng mới của cán bộ quản lý và GV. Chỉ đạo tổ chuyên môn xây dựng quy trình thực hiện CT; đổi mới quản lý việc vận dụng các phương pháp, hình thức tổ chức dạy học; đổi mới quản lý công tác kiểm tra, đánh giá theo định hướng phát triển năng lực HS; xã hội hóa, huy động nguồn lực cho việc thực hiện CT nhà trường... Trong bài viết này, chúng tôi bàn về việc xây dựng mô hình và tổ chức phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo tiếp cận phát triển năng lực HS.

2. Xây dựng mô hình quản lý phát triển chương trình giáo dục nhà trường trung học phổ thông theo định hướng phát triển năng lực học sinh

Theo Sơ đồ 1, mô hình được biểu diễn dưới dạng sơ đồ trình tự các bước quản lý phát triển CT giáo dục nhà trường. Trên cơ sở kinh nghiệm, nhu cầu của HS, cha mẹ các em, bối cảnh xã hội trong, ngoài nước, CT địa phương và thực tiễn nhà trường, xác định mục tiêu của nhà trường và chuẩn đầu ra. Tổ chức xây dựng kế hoạch phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS. Tổ chức thiết kế CT nhà trường theo kế hoạch với một quy trình bài bản, tối ưu.

Tổ chức lấy ý kiến của cán bộ quản lý, GV và các bên liên quan chỉnh sửa, hoàn thiện CT, trình cấp có thẩm quyền phê duyệt và ban hành CT. Tổ chức thực hiện CT nhằm đạt mục tiêu nhà trường và chuẩn đầu ra. Đánh giá hiệu quả của CT, chỉnh sửa, cải tiến và phát triển CT.

Sơ đồ 1: Mô hình quản lý phát triển CT nhà trường

3. Tổ chức phát triển chương trình giáo dục nhà trường trung học phổ thông theo quy trình phù hợp với đặc trưng phát triển chương trình giáo dục nhà trường trung học phổ thông

Việc tổ chức phát triển CT giáo dục nhà trường THPT cần tiến hành theo quy trình các bước sau:

Bước 1: Thành lập Ban chỉ đạo và phân công các thành viên Ban chỉ đạo

- Thành lập Ban chỉ đạo hoạt động phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS:

Việc thành lập Ban chỉ đạo phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS cần đảm bảo tính dân chủ, hệ thống, hiệu quả, phù hợp với điều lệ nhà trường. Cần cần nhắc kỹ mỗi thành viên có vai trò, nhiệm vụ gì và vị trí nào trong Ban chỉ đạo để họ có điều kiện tham gia một cách tích cực và hiệu quả nhất hoạt động phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS của nhà trường. Ban chỉ đạo phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS cần phải đảm bảo tính ổn định, có thể làm việc liên tục trong nhiều năm liền để quá trình đổi mới được thường xuyên, liên tục.

- Phân công nhiệm vụ cho các thành viên Ban chỉ đạo hoạt động phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS.

Việc phân công nhiệm vụ cho các thành viên Ban chỉ đạo phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS cần đảm bảo yêu cầu

rõ ràng, hợp lý, phù hợp với quyền hạn và nhiệm vụ được giao của mỗi thành viên trong nhà trường. Từng thành viên có nhiệm vụ riêng nhưng tất cả đều phải quán triệt nắm bắt kế hoạch tổng thể để có sự phối hợp đồng bộ cho hoạt động phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS.

Trong Ban chỉ đạo phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS, các thành viên chủ lực cần thực hiện các vai trò, sứ mạng cụ thể như sau:

+ *Đối với hiệu trưởng*: Hiệu trưởng phải là người đi đầu trong hoạt động phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS; phải hiểu biết đầy đủ các mục tiêu, nội dung, phương thức phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS; phải kiên trì tổ chức hướng dẫn các GV trong nhà trường thực hiện phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS; đồng thời phải chăm lo các điều kiện, phương tiện trong và ngoài nhà trường phục vụ phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS.

Bên cạnh đó, hiệu trưởng phải thường xuyên tổ chức hợp lý việc lấy ý kiến của GV và HS về chất lượng giảng dạy, giáo dục của từng GV trong trường; đánh giá sát, đúng trình độ, năng lực và sự phù hợp trong phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS của từng GV trong trường, từ đó, kịp thời động viên, khen thưởng những GV thực hiện hiệu quả. Hiệu trưởng phải biết phân công hợp lý để lãnh đạo và các tổ chức trong nhà trường tham gia có hiệu quả vào hoạt động quản lý phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS.

+ *Đối với phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn*: quản lý các hoạt động chuyên môn, theo dõi hoạt động dạy và học, bố trí sắp xếp thăm lớp, dự giờ, thao giảng, thực hiện các chuyên đề về phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS, kiểm tra đánh giá hoạt động phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS của GV...

+ *Đối với phó hiệu trưởng phụ trách cơ sở vật chất*: chỉ đạo các bộ phận phục vụ chuẩn bị: cơ sở vật chất, thiết bị dạy học, tài liệu tham khảo... phục vụ hoạt động phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS; liên hệ với các cơ quan, đơn vị ngoài trường để tổ chức tham gia học tập, hoạt động ngoại khóa; chỉ đạo phối hợp với công đoàn, đoàn thanh niên tích cực hưởng ứng, thường xuyên đôn đốc, chuẩn bị các hoạt động phục vụ hỗ trợ đoàn viên năng động phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS.

+ *Đối với tổ trưởng chuyên môn*: xây dựng đội ngũ

GV đầu đàn về phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS; chuẩn bị các chuyên đề, các hoạt động, sinh hoạt ngoại khóa phục vụ hoạt động phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS; lập danh sách phân công GV đăng kí thao giảng, thực tập sư phạm, đi tiên phong trong việc thực hiện đổi mới phương pháp dạy học, kiểm tra đánh giá; phân công GV bộ môn dạy khối, lớp có định hướng phát triển CT giáo dục nhà trường THPT cho phù hợp với khả năng bước đầu của từng GV và có định hướng bồi dưỡng phát triển lâu dài.

Bước 2: Phân tích nhu cầu và bối cảnh nhà trường

Phân tích bối cảnh nhà trường là xem xét và phân tích tất cả các yếu tố bên trong và bên ngoài trường; phân tích nhu cầu của HS, nhu cầu của các bên liên quan để đưa ra các quyết định về mục tiêu, cấu trúc, nội dung và việc triển khai CT giáo dục của nhà trường.

Phân tích các yếu tố bên trong, bao gồm:

- Thực trạng các hoạt động của nhà trường, những nguồn lực chưa sử dụng và khả năng dành nguồn lực cho các hoạt động mới. Tình hình tuyển sinh của nhà trường? Chất lượng đầu vào của HS? Hoạt động dạy học? Hoạt động của tổ chuyên môn? Thực trạng đội ngũ GV, nhân viên về số lượng, cơ cấu, chất lượng?

- Nguồn lực để thực hiện các giải pháp mà nhà trường đã lựa chọn? Điểm mạnh, điểm yếu của đội ngũ cán bộ quản lí, GV, nhân viên? Cơ sở vật chất, thiết bị dạy học? Tài chính?

- Mức độ sáng tạo của nhà trường? Mọi người nói về sự sáng tạo như thế nào ở nhà trường? Kết quả của những cán bộ làm nên sự sáng tạo và đổi mới là gì? Việc sử dụng và bổ nhiệm cán bộ trong trường diễn ra như thế nào?

- Cán bộ, GV, nhân viên có suy nghĩ về tương lai của nhà trường không?

- Thách thức của nhà trường là gì? Nhà trường có sẵn sàng đối mặt với thách thức không?

- Quan điểm cạnh tranh của nhà trường là gì?

- Nguồn lực của nhà trường được phân bổ như thế nào? Cần phải đánh giá về cách thức phân bổ nguồn lực hiện tại. Sau đó hãy xem xét nếu chúng ta muốn tiến hành các hoạt động đổi mới, hoạt động trải nghiệm sáng tạo cho HS thì sẽ lấy nguồn lực từ đâu? Nguồn lực đó sẽ được phân bổ như thế nào đối với các CT, hoạt động mới, CT nhà trường.

- Những thay đổi về cấu trúc của trường; Văn hoá tổ chức của trường, bầu không khí văn hoá của trường, hiệu suất công việc của trường, điểm mạnh và điểm yếu; Sự hài lòng của cha mẹ HS; Họ hiểu về nhà trường như thế nào?

Phân tích các yếu tố bên ngoài, bao gồm:

- Sự thay đổi trong môi trường bên ngoài có thể vừa là cơ hội vừa là nguy cơ, thách thức đối với nhà

trường, điều này phụ thuộc vào những điểm mạnh và điểm yếu cụ thể của nhà trường.

- Chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước về đổi mới GDPT; Chủ trương phát triển sự nghiệp giáo dục của chính quyền địa phương...

- Các văn bản pháp quy về GDPT nói chung và giáo dục ở một cấp học nói riêng. Nhà trường được tự chủ những gì?

- Những thay đổi nào đang diễn ra trong lĩnh vực GDPT? Cần xem xét những biến động như: thay đổi đang diễn ra ở các trường phổ thông? Những đổi mới về mục tiêu, nội dung, phương pháp dạy học và đánh giá theo định hướng phát triển năng lực HS? Phương pháp dạy học và đánh giá theo tiếp cận phát triển năng lực HS là gì?

- Những thay đổi từ phía người học, nhu cầu của HS, cha mẹ các em, nhu cầu của cộng đồng, xã hội?

- Những trường khác đã tiến hành đổi mới giáo dục, phát triển CT nhà trường như thế nào?

- Hiện trạng và xu thế phát triển kinh tế xã hội, khoa học giáo dục, GDPT ở các nước tiên tiến và khu vực.

- Đặc điểm vùng miền, địa phương nơi nhà trường triển khai CT giáo dục về kinh tế, văn hóa, xã hội, phong tục tập quán, truyền thống...

Bước 3: Xác định sứ mệnh của nhà trường và mục tiêu của chương trình giáo dục

Căn cứ vào kết quả phân tích bối cảnh để xác định sứ mệnh, triết lí của nhà trường và mục tiêu cho CT giáo dục của nhà trường. Xác định sứ mạng là tạo ra bối cảnh để nhà trường kiến tạo nên các lĩnh vực hoạt động cụ thể. Việc xác định sứ mạng quyết định cách thức phân bổ nguồn lực và hình thức phát triển cũng như định hướng tương lai của nhà trường. Mục đích chủ yếu của việc xác định sứ mạng là làm cho từng cá nhân biết rõ hơn về nhà trường, giúp họ hiểu rằng những gì họ làm đều gắn bó chặt chẽ với mục đích to lớn của nhà trường.

Xác định sứ mạng phải nêu lên được lí do tồn tại chủ yếu của nhà trường. Nó phải cụ thể hoá vai trò và vị trí của trường đối với môi trường bên ngoài. Xác định sứ mạng phải chỉ ra được phạm vi và định hướng các hoạt động của nhà trường cũng như mức độ khả thi của chúng. Khi xây dựng sứ mạng phải nêu được lí do tồn tại của nhà trường đối với xã hội, cộng đồng và HS một cách hấp dẫn, thuyết phục, nhà trường phải trả lời được các câu hỏi sau:

1/ Nhà trường thực hiện chức năng, nhiệm vụ gì?

2/ Nhà trường thực hiện chức năng, nhiệm vụ đó đối với ai?

3/ Nhà trường sẽ thực hiện chức năng, nhiệm vụ đó theo cách nào?

4/ Tại sao nhà trường tồn tại?

Nội dung của mục tiêu CT giáo dục nhằm xác định CT cần trang bị cho người học những kiến thức, kĩ năng

và phẩm chất gì để đáp ứng nguồn nhân lực trong bối cảnh hiện nay và để phát triển lên các trình độ cao hơn trong tương lai.

Bước 4: Xác định chuẩn đầu ra CT giáo dục nhà trường

Chuẩn đầu ra nhằm cụ thể hóa, chi tiết hóa mục tiêu của một CT giáo dục. Chuẩn đầu ra cũng nhằm khẳng định chất lượng, năng lực của người học sau khi hoàn thành CT giáo dục THPT. Chuẩn đầu ra góp phần định hướng cụ thể cho các hoạt động phát triển CT hướng đến người học, định hướng lựa chọn các giải pháp chuyển tải chuẩn đầu ra đến người học và dựa vào đó kiểm tra đánh giá xem người học đạt được chuẩn đầu ra đến mức nào?.

Bước 5: Thiết kế CT giáo dục nhà trường

Căn cứ vào mục tiêu và chuẩn đầu ra của CT giáo dục nhà trường, triển khai lựa chọn nội dung và khối lượng các môn học để đưa vào CT giáo dục nhà trường. Trên cơ sở đó thiết kế dự thảo khung kế hoạch triển khai các môn học, hoạt động giáo dục, hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong nhà trường để thực hiện CT giáo dục đã thiết lập.

Sau khi thiết kế CT, cần xác định các điều kiện thực hiện CT. Xác định các nguồn lực: nhân lực (đội ngũ cán bộ quản lý, GV, nhân viên); tài chính; cơ sở vật chất nhà trường; sự tham gia đóng góp của cộng đồng vào hoạt động giáo dục nhà trường. Ban hành các văn bản nội bộ của nhà trường.

Bước 6: Tổ chức hội thảo góp ý kiến

Sau khi Dự thảo CT giáo dục nhà trường được hoàn thành, tổ chức hội thảo góp ý với sự tham gia của tất cả GV, đại diện HS và đại diện cha mẹ các em, đại diện của cộng đồng. Tranh thủ ý kiến chỉ đạo của các cơ quan quản lý nhà nước về giáo dục, của các cấp chính quyền. Trên cơ sở các ý kiến đóng góp, hoàn chỉnh Dự thảo văn bản CT.

Bước 7: Tổ chức thẩm định CT

Đây là hoạt động đảm bảo chất lượng cho việc triển khai CT giáo dục nhà trường đáp ứng mục tiêu và chuẩn đầu ra đã được xác lập. Tất cả các bên liên quan đến CT giáo dục nhà trường cần có đại diện tham gia thẩm định. Kết quả thẩm định góp phần chỉnh sửa, hoàn thiện CT giáo dục nhà trường trước khi triển khai thực hiện.

Bước 8: Hoàn thiện CT và ban hành CT

Sau khi được hoàn thiện, CT được trình lên cơ quan quản lý nhà nước về giáo dục xem xét và phê duyệt. Sau khi được phê duyệt, hiệu trưởng kí ban hành và tổ chức triển khai.

Bước 9: Tổ chức thực hiện CT

Sau mỗi năm học, mỗi học kì và sau khi đã triển khai áp dụng ở tất cả các lớp, CT được đánh giá và tiếp tục điều chỉnh, bổ sung nhằm bảo đảm sự phù hợp của CT

với đặc điểm và nhu cầu phát triển của xã hội và của cá nhân HS, đảm bảo CT vừa ổn định vừa phát triển và đạt được hiệu quả cao nhất.

Bước 10: Đánh giá CT giáo dục nhà trường

Đánh giá CT giáo dục nhà trường nhằm hoàn thiện và nâng cao chất lượng CT. Vì vậy, hoạt động đánh giá CT nhà trường cần được triển khai ngay từ đầu, liên tục, theo từng khâu khi triển khai kế hoạch thực hiện CT. Ngoài việc quản lý chặt chẽ các hoạt động triển khai CT sao cho đúng mục tiêu, đúng kế hoạch đã đề ra, tất cả các bên liên quan định kì cần có đại diện tham gia hoạt động đánh giá này. Chỉ có như vậy, mới đảm bảo chất lượng và hiệu quả của CT nhà trường.

4. Chỉ đạo tổ chuyên môn phát triển chương trình giáo dục nhà trường trung học phổ thông theo định hướng phát triển năng lực học sinh

Tổ chuyên môn là đơn vị cơ sở trực tiếp tổ chức, quản lý hoạt động phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS của GV. Vì vậy, hoạt động chỉ đạo phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS của hiệu trưởng cần gắn chặt với chỉ đạo hoạt động của tổ chuyên môn.

Chỉ đạo tổ chuyên môn phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS cần tập trung vào các nội dung sau:

1/ Xây dựng chuyên đề dạy học

Thay cho việc dạy học đang được thực hiện theo từng bài/tiết trong sách giáo khoa như hiện nay, các tổ/nhóm chuyên môn căn cứ vào CT và sách giáo khoa hiện hành, lựa chọn nội dung để xây dựng các chuyên đề dạy học phù hợp với việc sử dụng phương pháp dạy học, kiểm tra đánh giá trong điều kiện thực tế của nhà trường. Trên cơ sở rà soát chuẩn kiến thức, kĩ năng, thái độ theo CT hiện hành và các hoạt động học dự kiến sẽ tổ chức cho HS theo phương pháp, hình thức và đánh giá, xác định các năng lực và phẩm chất có thể hình thành cho HS trong mỗi chuyên đề đã xây dựng.

2/ Biên soạn câu hỏi/bài tập theo định hướng phát triển năng lực HS

Với mỗi chuyên đề đã xây dựng, xác định và mô tả 4 mức độ yêu cầu (nhận biết, thông hiểu, vận dụng, vận dụng cao) của mỗi loại câu hỏi/bài tập có thể sử dụng để kiểm tra, đánh giá năng lực và phẩm chất của HS trong dạy học. Trên cơ sở đó, biên soạn các câu hỏi/bài tập cụ thể theo các mức độ yêu cầu đã mô tả để sử dụng trong quá trình tổ chức các hoạt động dạy học và kiểm tra, đánh giá, luyện tập theo chuyên đề đã xây dựng.

3/ Thiết kế tiến trình dạy học định hướng phát triển năng lực HS

Tiến trình dạy học chuyên đề được tổ chức thành các hoạt động học của HS để có thể thực hiện ở trên

lớp và ở nhà. Mỗi tiết học trên lớp có thể chỉ thực hiện một số hoạt động trong tiến trình sư phạm của phương pháp, hình thức và kiểm tra đánh giá được sử dụng.

4/ Tổ chức dạy học và dự giờ theo định hướng phát triển năng lực HS

Trên cơ sở các chuyên đề dạy học đã được xây dựng, tổ/nhóm chuyên môn phân công GV thực hiện bài học để dự giờ, phân tích và rút kinh nghiệm về giờ dạy. Khi dự giờ, cần tập trung quan sát hoạt động học của HS thông qua việc tổ chức thực hiện các nhiệm vụ học tập với yêu cầu như sau:

- **Chuyển giao nhiệm vụ học tập:** Nhiệm vụ học tập rõ ràng và phù hợp với khả năng của HS, thể hiện ở yêu cầu về sản phẩm mà HS phải hoàn thành khi thực hiện nhiệm vụ; hình thức giao nhiệm vụ sinh động, hấp dẫn, kích thích được hứng thú nhận thức của HS; đảm bảo cho tất cả HS tiếp nhận và sẵn sàng thực hiện nhiệm vụ.

- **Thực hiện nhiệm vụ học tập:** Khuyến khích HS hợp tác với nhau khi thực hiện nhiệm vụ học tập; phát hiện kịp thời những khó khăn của HS và có biện pháp hỗ trợ phù hợp, hiệu quả.

- **Báo cáo kết quả và thảo luận:** Hình thức báo cáo phù hợp với nội dung học tập và kĩ thuật dạy học tích cực được sử dụng; khuyến khích cho HS trao đổi, thảo luận với nhau về nội dung học tập; xử lí những tình huống sư phạm nảy sinh một cách hợp lí.

- **Đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập:** Nhận xét về quá trình thực hiện nhiệm vụ học tập của HS; phân tích, nhận xét, đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ và những ý kiến thảo luận của HS; chính xác hóa các kiến thức mà HS đã học được thông qua hoạt động.

Mỗi chuyên đề được thực hiện ở nhiều tiết học nên một nhiệm vụ học tập có thể được thực hiện ở trong và ngoài lớp học. Vì thế, trong một tiết học có thể chỉ thực hiện một số bước trong tiến trình sư phạm của phương pháp và kĩ thuật dạy học được sử dụng. Khi dự một giờ dạy, GV cần phải đặt nó trong toàn bộ tiến trình dạy học của chuyên đề đã thiết kế. Cần tổ chức ghi hình các giờ dạy để sử dụng khi phân tích bài học.

5/ Phân tích, rút kinh nghiệm bài học

Quá trình dạy học mỗi chuyên đề được thiết kế thành các hoạt động học của HS dưới dạng các nhiệm vụ học tập kế tiếp nhau, có thể được thực hiện trên lớp hoặc ở nhà. HS tích cực, chủ động và sáng tạo trong việc thực hiện các nhiệm vụ học tập dưới sự hướng dẫn của GV. Phân tích giờ dạy theo quan điểm đó là phân tích hiệu quả hoạt động học của HS, đồng thời đánh giá việc tổ chức, kiểm tra, định hướng hoạt động học cho HS của GV.

Việc phân tích bài học căn cứ vào các tiêu chí cụ thể được trình bày trong Bảng 1 dưới đây:

Bảng 1: Các tiêu chí cụ thể

Nội dung	Tiêu chí
1. Kế hoạch và tài liệu dạy học	Mức độ phù hợp của chuỗi hoạt động học với mục tiêu, nội dung và phương pháp dạy học được sử dụng.
	Mức độ rõ ràng của mục tiêu, nội dung, kĩ thuật tổ chức và sản phẩm cần đạt được của mỗi nhiệm vụ học tập.
	Mức độ phù hợp của thiết bị dạy học và học liệu được sử dụng để tổ chức các hoạt động học của HS.
	Mức độ hợp lí của phương án kiểm tra, đánh giá trong quá trình tổ chức hoạt động học của HS.
2. Tổ chức hoạt động học cho HS	Mức độ sinh động, hấp dẫn HS của phương pháp và hình thức chuyển giao nhiệm vụ học tập.
	Khả năng theo dõi, quan sát, phát hiện kịp thời những khó khăn của HS.
	Mức độ phù hợp, hiệu quả của các biện pháp hỗ trợ và khuyến khích HS hợp tác, giúp đỡ nhau khi thực hiện nhiệm vụ học tập.
	Mức độ hiệu quả hoạt động của GV trong việc tổng hợp, phân tích, đánh giá kết quả hoạt động và quá trình thảo luận của HS.
3. Hoạt động của HS	Khả năng tiếp nhận và sẵn sàng thực hiện nhiệm vụ học tập của tất cả HS trong lớp.
	Mức độ tích cực, chủ động, sáng tạo, hợp tác của HS trong việc thực hiện các nhiệm vụ học tập.
	Mức độ tham gia tích cực của HS trong trình bày, trao đổi, thảo luận về kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập.
	Mức độ đúng đắn, chính xác, phù hợp của các kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập của HS.

5. Kết luận

CT GDPT được xây dựng theo hướng mở, bảo đảm định hướng thống nhất và những nội dung giáo dục cốt lõi, bắt buộc đối với HS toàn quốc, đồng thời trao quyền chủ động và trách nhiệm cho địa phương và nhà trường trong việc lựa chọn, bổ sung một số nội dung giáo dục và triển khai kế hoạch giáo dục phù hợp với đối tượng giáo dục và điều kiện của địa phương, của cơ sở giáo dục, góp phần bảo đảm kết nối hoạt động của nhà trường với gia đình, chính quyền và xã hội; tạo điều kiện cho GV phát huy tính chủ động, sáng tạo trong thực hiện CT. Vì thế, phát triển CT giáo dục nhà trường là một nhiệm vụ trọng tâm của các trường phổ thông trong bối cảnh hiện nay. Để quản lí phát triển CT giáo dục nhà trường có hiệu quả, đòi hỏi hiệu trưởng phải xây

dựng mô hình và tổ chức phát triển CT theo quy trình tối ưu. Đồng thời, cần đẩy mạnh hoạt động bồi dưỡng năng lực phát triển CT giáo dục nhà trường THPT theo định hướng phát triển năng lực HS cho cán bộ quản lý, GV nhà trường. Hiệu trưởng cần thành lập Ban xây dựng CT và các tổ, nhóm chuyên môn vừa đủ tư vấn cho hiệu trưởng, vừa chủ trì thực hiện các nội dung phát triển CT; cần kiện toàn các tổ chuyên môn để mỗi tổ là một đơn vị học thuật thường xuyên sinh hoạt chia sẻ kinh nghiệm, bồi dưỡng phát triển nghề nghiệp.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Bộ Giáo dục và Đào tạo, (2013), *Tài liệu tập huấn kĩ năng phát triển chương trình giáo dục nhà trường phổ thông*.
- [2]. Bộ Giáo dục và Đào tạo, (2017), *Dự thảo Chương*

trình giáo dục phổ thông tổng thể (trong Chương trình giáo dục phổ thông mới).

- [3]. Nguyễn Hữu Châu, (2006), *Những vấn đề cơ bản về chương trình và quá trình dạy học*, NXB Giáo dục, Hà Nội.
- [4]. Nguyễn Văn Khôi, (2011), *Phát triển chương trình giáo dục*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- [5]. Nguyễn Lộc, Vũ Quốc Chung, (2011), *Kinh nghiệm quốc tế về phát triển Chương trình giáo dục phổ thông*, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.
- [6]. Trần Công Phong, Nguyễn Thị Hồng Vân, (2016), *Xu thế phát triển Chương trình giáo dục phổ thông trên thế giới*, NXB Giáo dục Việt Nam.
- [7]. Nguyễn Thị Lan Phương và các tác giả, (2016), *Chương trình tiếp cận năng lực và đánh giá năng lực người học*, NXB Giáo dục Việt Nam.

MODELING AND ORGANIZING THE DEVELOPMENT OF UPPER SECONDARY SCHOOL CURRICULUM ACCORDING TO THE STUDENT COMPETENCE-BASED DEVELOPMENT APPROACH

Thai Van Thanh - Vinh University

Email: thaivanthanhdhv@yahoo.com

Nguyen Thi Kim Chi - Nghe An Department of Education and Training

Email: chintk@nghean.edu.vn

Abstract: *Developing school curriculum is a key task by schools in the current context. This is one of the new and very difficult tasks. Therefore, in order to effectively manage the development of school curriculum, it is necessary to develop a model and to organize the development of the curriculum in an optimal way. At the same time, the role of managers and teachers in the school should be promoted, and the active participation of parents, government, society and stakeholders should be mobilized. The author analyzes: 1/ Management model for the development of upper secondary school curriculum in the direction of developing student competencies; 2/ The development of the upper secondary school curriculum according to the process suited to the characteristics of development of curriculum for upper secondary schools; 3ul,/ Instructing professional teams to develop upper secondary school curriculum in the direction of developing student competencies.*

Keywords: *Model; curriculum development; school curriculum; upper secondary school; competence.*